

حیات

میان راه میان ... دنیا راهای هر حیات قائم ...
- نیجه -

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی یا ننده کی دائرة

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوره
دائرة مخصوصه

نسخه سی هربرده ۱۰ غرورده .

سنه لکی بوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

ایوه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

صافی : ۳۸

آنقره ، ۱۸ اغستوس ، ۱۹۲۷

۲ نخی جلد

مصابحه :

”شرق و غرب“ مسئله نه دأر لر و فلسفی تنقید

مدرس عزت بك افندی فلسفه مراقفی
ایجاب ایدن سبیلری (حیات) ك اولکی نسخه .
لرینك بزنده جوق کوزل ایضاح ایتدیلر . اکر
حقیقه بو مراق تورك کنگل کنده زیاده لشیورسه
بوکا جوق سوغملی ... چونکه بوسایه ده فلسفی
کوروشه مالک متفکرلر یتیشه جک و بونلر
محیط اوزرنده مؤثر اولاجقلر دیمکدر . الکلی
اک عمومی مسئله لرله ، فلسفه مسئله لرله اشتغال
اونلر اوزرنده دوشونمه نك اهم تأثیری ، بالخاصه
انسانی حادثه لری محاکمه ایدر کن ذهنك اک دوغرو
استقامتی آلماسنده در . اسکیدن فلسفه ایله اشتغال
ایدنلر دن یامعین بر فلسفی مسلک وجوده کتیره جک
قادر بردها ، یا خود بر فلسفی مسلک اتباع بکله نیردی .
بوکون ایچون داها زیاده بکله ن شئ انسانه ،
حیاته ، یا خود مکوناته حائذ اک کلی مسائل
قارشیسنده دوشونجه نك فلسفی دیدیکمز استقامتی
تعقیب ایله بیلیم سنده در .

فلسفه ذهنیتی Esprit philosophique ،
فلسفی طور ، Attitude philosophique دییه
بیلیم جکمز بوذهنی استقامت صاحبی متفکرلر ، بزم
کبی مدنی حیاتك اک عمومی عقیده لرینه اشتراك
ضرورتی دویان بر ملت ایچون نه قادر لازمدر ! مدنی
مالک روشنی محاکمه ایدر کن ، مختلف ساحه لرده علمك
قیمتی اولچر کن ، آنجاق بونلرک یا کیلمالری
احتمالی ضعیفدر . فلسفی کوروشه صاحب اولانلر
وقایعدن ، مکونادن اک کلی نقطه لری بولاجقلری ایچون
دوشونجه لری کنیشه تیر و هر انسانی حرکتی داها

عمومی بر جریانه ربطه چالیشیرلر ، اونك ایچوندرکه
وقایعی داها آبی ا کلاشیله بیلیر حاله کتیریرلر .
بو نوع قوتلی متفکرلرک یتیشه مسندن
ماضیده خیلی ضرر کوردک . غریبدن مملکت مزه
معلوماتی نقل ایدنلر هیچ بر زمان بومعلوماتك
تکوننده کی سبیلر اوزرنده ، استناد ایله دیکی مقدمه لرک
قیمتی حقنده دوشونمه ک لوزم کورمبورلردی .
اونك ایچون ساده جه معلومات و دستورلر نقل
ایله دیلر ، اونلردن اوکره نلرده بومعلومات
و دستورلری بلله دیلر . بویوزدن معلوماتی
دیدیکمز کیمسلر اک کتیریا فلسفی ذهنیتك تام
عکسی اولان بر کوروش صاحبی اولدیلر .

بونوع ادملر اک زیاده اجتماعی علملرله اشتغال
ایتدکلری زمان تهلکلی اولورلر . چونکه بر طاقم
دستورلره اینابوب قالدقلری ایچون وقعه لری
کوره مز حاله کلیرلر . اوقودقلری کتابلرده
مؤلفك منحصرأ محیطنه و مزاجنه حائذ مؤثرلر
آلتنده اورتایه قویدینی کوروش طریقه الکلی
و حقیقی نقطه لری تفریق ایدر مزلر . صرف بر محیطه
خاص ویا لکمز او محیط ویا اوزمان ایچون قیمتی
حائز اولان دستورلره الکلی بر معنا ویرلر . بویوزدن
هرهائکی بر حادثه قارشیسنده استقامت آلمق
لازم کلدیکی زمان هیچ برشی بیلیمین انسانلردن
دها فضله عاجز و متحیر و بعضاً منفی بروضعیت
آلیرلر .

حالبوکه فلسفی ذهنیته مالک انسانلر فکر
جریانلر نده ، مختلف اثرلر ده الکلی و حقیقی نقطه لری
آیراییلیرلر ، صرف بر محیطك ویا خصوصی بر

مزاجك تجلیسی اولان تلقیرده آنجق لایق
اولدینی درجه ده قیمت ویریرلر . اجتماعی مسئله لر
تعلق ایدن اثرلر بویه بر تنقیدی کوزله باقیلمازسه
اکتیریا بزی یا کتیر .

جوق زمان بر اثر آنجق مؤلفك شخصیتی
واو شخصیتی تشکیل ایله ن محیطی نظره آلینمق
نه طیه آ کلاشیلاییلیر . مشهور بر حکایه واردر :
برکون برانکلیر ، بر فرانسز ، بر آلمان فیله
حائذ بر اثر یازمق اوزره سوزلشمشلر ، انکلیر
بونی یازاییلمك ایچون تدقیق و تتبعه زمین
اولاییله جک ماده احتیاج کورمش ، قالمش
اسیایه ، آفریقایه کیمش ، فیل آولامش ،
طوتدقلرینه باقمش ، اوج سنه آولادقلری قیللر
حقنده مشاهد لر یا بقمش ، آنجق اوندن صوکر اثرینی
یازمش . واقعا اثرده اوله اینجه اسلوب یوق .
فقط فیل حقنده فائده لی معلومات وار . فرانسز
ایسه بونلره لوزم کورمه مش ، نباتات باغچه سنه
کیمش ، اوراده دوستلرینه راست کلمش . فیله ،
دأر مصاحبه لر یا بقمش ، همان ایرته سی کونده
فیله دأر شایان دقت بر مقاله میدانه چیقارمش
اینجه ، نکته لی بر مقاله ... المان ایسه پیپوسنی ،
بیراسنی حاضر لامش ، اوداسنه چکیلش ، بر سنه
قادر دوشوندکن صوکر « فیله کی بذاته
حقیقت » . دأر مابعد الطبیعی بر اثر میدانه
قویمش ... بو حکایه ده مبالغه میدانده در .
فقط مختلف ملتلك عینی مسئله لر اوزرنده کی
کوروش طریزنك تحولنه اشارت ایله مک اعتباریله
معینداردر . یالکمز فلسفی ذهنیته مالک اولانلر درکه

« اقدام » ده نشر ایتمش اولدیم بر منظومه - که
« بغداد » ک عجم شاهی « عباس » طرفندن ضبطی
اوزربنه یازیلشدر و یوقاریکی منظومه دن براز داهای
اسکیدر - یته « قایقچی مصطفی » یه عائد اولاجقدر :

پیرلککده دشمن سوزبته اوندک
شاه نه عقل ایتدک آلدک بغدادی
معلوم اولدی کندی کندیکه قیدک
شاه نه عقل ایتدک آلدک بغدادی

طوغلر چیقوب سانجاغمز چکیلور
بر اود دوشدی جهان یانار یاقیلور
ینه ایلک ولایتک ییقیلور

غازیلر کسکین تیغ آلوب انه
دوکرلر قانی آنک چولنه
سر وبریز اما ملرک یولنه

عسکرله طولودر داغ ایله طاشلر
آقار کوزلرمدن قان ایله یاشلر
آل عثمان سرداری تبریزده قیشلار

مصطفی ایدر کل ایتمه عنادک
نیجه کره کندی کندک صینادک
سلطان مراد قیرار قولک قانادک

شاعر بوراده کندی اسمنی ساده جه « مصطفی »
اولارق کوستریورسه ده ، « قایقچی مصطفی » نک
بعضاً « قول مصطفی » بعضاً ده ساده جه « مصطفی »
آدینی قوللانمسی پک طبیعیدر . « اولیا چلبی » نک
یوقاریکی افاده سنده کی « قایقچی مصطفی » ایله « قایقچیلر
مصطفاسی » نک عین آدام اولدیغنی و بونک بلکه ده
بر طبع ویا استنساخ خطاسندن ایلری کلدیکنی
سویله یه ییلیرز . هر حالده مراد رابع دورنده اوردوده
یاشایان سازشاعرلرندن اولدیغنی آرتق قطعیتله تبیین ایدن
« قایقچی مصطفی » نک ، کندی نوعنده ، شهرتیه
متناسب برشاعرلک قدرته مالک اولدیغنی پک کوزهل
ادعا اولونه ییلیر .

کوبریلی زاده محمد فؤاد

استانبول دارالفنوننده « تورک ادبیاتی تاریخی » مدوسی

ادبیات تدویناتی مسئلهسی

بوگونکی پروگرامک

عقامت و سقامتی

فطین بر مخاطبه مظهریت ، انسانی نه قادر
سوندیریور . کوبریلی زاده فؤاد پک ، « جیات » ک
کچن هفته کی نسخه سنده نشر ایتدیکی مقاله یله
ملاحظه لریمه جواب ویرمش اولغله برابر فکرلریمی
- بالطبع دائماً تقدیر ایتدیکم و حیران اولدیم ذکاسی
سایه سنده - پک ای آکلامش حتی صیرالادیغنی
دورت ماده ایله پک مکمل تلخیص ایتشدر . آیریمجه
وکلنک حاضرلاقمده اولدیغنی ترجمه لرک مفید اوله جغنی
تصدیق و « ادبیات تدویناتندن بکله دیکم بوتون
غایله » ی مصیب بولدیغنی ده صوک جمله سیله افاده
ایتمکده در .

فؤاد پک مقاله سنده شو فقره وار : « نیجه
بوگونکی ادبیات پروگرامزده سیستماتیک برادیات
تاریخی تدوینک قبول ایدیش اولماسی ، برقصور
ده کیل ، بالکس بر مزیتدر » و بو فقره اونک
اساس مدعاسنی کوستریور . بده بونک تماماً
عکسنه اولارق « بوگونکی ادبیات پروگرامزده
سیستماتیک برادیات تاریخی تدوینک قبول ایدیش
اولماسی بر مزیت ده کیل ، بالکس غایت بویوک
بر قصور ، حتی بر ضرردر » دیورم . ایشه بو
مقاله ده شو نقطه نظری ایضاح ایتک املنده ایم .
بونک ایچوند ده اولایسه لرک اونجی ، اون برنجی
صنفلرنده کوستریلن « ادبیات تاریخی » مفرداتی
شورایه عیناً نقل ایده جکم :

اونجی صنف مفرداتی :

اسلامیتنه اول تورک ادبیاتی

[قبل الاسلام تورک تاریخ و مدنیتنه عمومی برنظر -
لسان و یازی : اسکی تورک لهجه لری ، ینسه ی
و اورخون کتابه لری ، اورخون یازیسسی ، اوغور
یازیسسی ، تورکجه ده قوللانیلان سائر مختلف الفبالر -
ملی تورک دستانی : اوغوز ، توکیو ، اوغوردستانلری ،
ایلک شعرلر و ایلک شاعرلر : آیینلرده شعر ، ملی
موسیقی ، ایلک موضوعلر ، وزن و قافیه ، اسکی تورک
ادبیاتنه عمومی بر نظر .

اسلام مدنیتی دأره سنده تورک ادبیاتی

اسلام مدنیتی و تورکلر - اسلامی ادبیات : عرب
و عجم ادبیاتلرینک تاریخی انکشافنه بر نظر - اسلامی

ادبیاتنه تصوف تأثیراتی و ماهیتی - اسلامی ادبیاتنه
وزن و شکل .

موغول استیلاسنه قدار تورک ادبیاتی : قاراخانیلر
دورنده تورک لسان و ادبیاتی : قوتادغوبیلیک -
سلجوقیلر دورنده تورک لسان و ادبیاتی - تصوف
ادبیاتنک منشأ و انکشافی ، احمد یسوی و معقلری
خوارزم و آنادولوده تورک ادبیاتی .

موغول استیلاسی و نتیجه لری - موغول استیلا
سندن صوکرلر تورک لهجه لری : چغتای لهجه سی ،
اوغوز لهجه سی ، اوغوز لهجه سنک شرق و غربی
ایکی شعبه یه آیرلاسی .

تیموراستیلاسنه قدار تورک ادبیاتی : بودوره
قادر چغتای ادبیاتنک کچیردیکی دوره لر و بوادیاتنک
بویوک شخصیتلری - آنادولو (غرب تورکلری)
ادبیاتنک کچیردیکی دوره لر و بویوک شخصیتلری
(شاعرلر ، نثرلر ، صوفیلر ، مترجلر ، خلق شاعر
و حکایه جیلری) آدزی (شرقی اوغوز) ادبیاتنک
تأسیس و انکشافی .

اونجی عصره قدار تورک ادبیاتی : چغتای ،
عثمانی ، آدزی ادبیاتلرینک بو عصره قدار کچیردیکی
دوره لر و بویوک شخصیتلری ، هر لهجه ادبیاتی آیری
آیری تدقیق ایدیلکله برابر یکدیگر یله اولان مشابیه
و مناسبتلری کوستریله جکدر . شاعرلر ، نثرلر ،
مترجلردن باشقا خلق ادبیاتی (مداح و قصه خوانلر ،
ساز شاعرلری) ادبیات صوفیه و آیریمجه حروفیلر ،
بکتاشیلر ، قیزیلباشلر کی طائفه لره عائد مذهبی
ادبیاتلر موضوع بحث اولاجقدر . ادبیاتنک دیگر
قومشو ادبیاتلرله تأثیر و عکس تأثیرلری و بالخاصه
عجم ادبیاتنک هر دورنده کی تأثیراتی ده آکلاتیلاجقدر .
بویوک شخصیتلر مرکز ثقلت یاپیلماقله برابر ، ترجمه
حال تفصیلاتندن زیاده ادبیات و صنایع نفیسه نیک ،
فکری و مدنی حیاتک عمومی تکاملی کوستریله لی
و ادبی نوعلرک انکشافی آیری آیری اسباب تاریخیله
ایضاح ایدیلر . درس لرده موضوع بحث متلر
اوزرنده اعظمی نسبتده لسانی و ادبی تدقیقات یاپدیر یلایدیر .

اون برنجی صنف مفرداتی

اونجی عصردن تورکلرک غرب مدنیتی دأره سنه
کیرمه سنه قدار تورک ادبیاتی : چغتای ، عثمانی ،
آدزی ادبیاتلرینک تکاملی (اونجی صنفده تعقیب
ایدیلن اصول دأره سنده دوام اولوناجقدر .)

غرب مدنیتی دأره سنده تورک ادبیاتی

تنظیمات دورنده تورک ادبیاتی : یکی ادبی
نوعلرک ظهور و انکشافی و تجدد ادبیاتنک باشلیجه
ممثللری ، اسکی ادبیاتنک صوک ممثللری ، ادبیات
و انقلاب - ادبیاتنه تجدد و ارتجاع مجادله لری - ثروت فنون
زمره سی و معقلری - ملی ادبیات جریانی ، اسباب و عواملی
و باشلیجه ممثللری - تورک ادبیاتنک دیگر شعبه لری : غرب
مدنیتی آلتنده آذربایجان ، قریم ، قازان ، تورکستان
ساحه لرنده تورک لسان و ادبیاتنک تکاملی . ادبیات

شعبه سینه عائد اوچ ساعتده اسکی و یکی ادبی تورک لهجه لرینه عائد متلر اوزرنده اعظمی نسبتده تدقیقات یاپدیرمالی، آریجه عرب و بالخاصه عجم ادبیاتک تکامل تاریخیله بعضی غرب (مثلاً فرانسوز) ادبیاتلرینک تکامل تاریخیسی حقیقده عمومی معلومات و بریلای و باشلیجه ادبی نوعلرک مختلف ادبیاتلرده کی تجلیاتی کوستره رک طلبده آرزو یوق مقایسه قابلی اویاندیریلیدر. [۱] [۲]

تورک ادبیاتی نامشأندن اعتباراً مختلف لهجه لرینه، مختلف تظاهر لرینه، مختلف قوللرینه کوره، هیچ بر نقطه سی اعمال ایدیلکسزین صوکلر زمانلره قاداتدقیقی آسراولان بو مقدرات، بوسکک تدبیرات ایچون مکملده ده کیل، حتی ایده آل بر یلاندر دینه بیلیر. بوندن اول بر مقاله مدهده اشارت ابتدیکم اوزره مرحوم ضیا کونک آلپ، ایلک دفعه اولارق، تورک تاریخک بر «کل» صورتده قبولی و اوکا کوره تدقیقی لزومی ایلری سورمشدی. بونکده کوربیلی زاده فوآد بک عینی سوسولوریک موده ملکیت ایچون مفید تبعاتده بولونمدهدر. دارالفنون، تورک ادبیاتی بوبله سیست ماتیک و کنیش بر حدود ایل حوصله سینه آلفه حاضر لاسور و آملیدر. بونی تأمین چالیشان فوآد بکله یالکیز دارالفنون ده کیل، بونون تورکیه افتخار اتمه لیدر. فقط صانیرم که شو پروگرامک احتوا ایندیکی یاقاسی آچیلماش عشر تفصیلاتی احاطه ایش و ایده بیلجک بر لیس خوجامز اولادینی، اولاسی ایسته مکه حفزده بولونمادی کی قولای قولای بر مبحرده بولونماز. بالذات فوآد بک بو خصوصده کی تبعلرینک ویردیکی محصولره «Esquisses» ناما صارلاما دن فضل بر عنوان ویره بیلیرمی، بیلیمورم؟ تورک تاریخی ولسانی، آوروپالی عالم لک خلی امکله رنعماً هیئت عمومی بیل و واضحاً تنبع ایدیش ده کیلدر. بالذات فوآد بک، مثلاً یکریمی یکریمی بش فورماسی نشر ایندیکی «تورک ادبیاتی تاریخی» نده بوجهی صیرایی دوشدکجه قید اتمشدر.

ایسته برقاچ نمونه: [۱] مثلاً صوکلر زمانلرده، شیمیدی به قدار تورک اولمادقلری طن ایدیلن «سین-بی» لره عائد برلفت کتابی ایده ایدیش بوندن بوقومک تورک اولدینی آکلاشلمشدر. «نوکو» لردن داها اسکی بر دوره عائد بولونان براسکی تورک شعبه سینه عائد بوآرک تدقیق و نشری تورکیات ساحه سی ایچون شبهه سز فوق العاده حائز اهمیت اولاجق ولسان تاریخی بوسایده بک جوق نورایده جکدر. [۲] [۳] اورخون الفبا سنک منشای مسأله سی دخی هنوز قطعینه حل اولونامامشدر. .. ابتدا نروده وهانکی تورک شعبه سی ایچنده قوللانیلیدی [۴] فوآد بک مقاله سینه «موجود پروگرامی یاپان هیئت ایچنده جانب بکله برابریده واردم». دیور. بونون اعضا و بومیانده بن آفریده آلتیچی، بدیچی، سکرچی، دوقوزنجی صفرلرک تورکجه وادیات پروگراملری حاضراقد. بایرام خلوا ایددی. استابوله دونک. فوآد بک اوزمان وکالت مستشاری ایدی. اوغچی، اون برنجی صفرلره عائد قسمی آچیق برالدق اوبونلری بالکترجه دوله دی. بالاخره پروگرام میده جیقینه هر کس کی بنده خبرداو اولدم والحق بو عشر تفصیلات قارشینده آپشدم قائم. ع. ج. [۵] تورک ادبیاتی تاریخی صهیغه ۳۳

خصوصنده هنوز قطعی برشی سوبله نه من... استبداده یاپیلاجق تدقیقات ایل، شبهه سز، بوقیلدن داها بر جوق محصولاته تصادف ایدیلجکی و مسأله نک داها بی آکلاشیلاجق طبیعیدر [۶] [۷] شیفتهر، رادولوف، پوتانین کی عالم لر طرفندن تورک دستانی حقیقده شیمیدی به قدار یاپیلان تدقیقلره زکی ولیدی بک، مؤخرأ الله ایدیلن یکی تاریخ و اتنوگرافیا مالزمنه استناداً اورنایه آندینی یکی نقطه نظرلر، بک یاقین برزمانده ملی دستانمز حقیقده ده داها صریح نتیجه لر ایده ایدیله بیلجکی کوسترمکدهدر [۸] [۹] [قوتادغوبیلک صورت قرائتی حقیقده مختلف فکرلر درمیان ایدیلشدر... «دیوان لغات ترک» ک میدانه جقماسی و شرقی تورکستانده بر جوق تورک اثرلرینک بولونماسی سایه سنده تورک فیلولوریزی ایچون عادنا یکی بر دوره آچیلدیقتدن، «قوتادغوبیلک» حقیقده بو یکی وسائلطه مجهر اولارق یکی لسانی تدقیقه کیریشمک مجبوریتی واردر. [۱۰] [۱۱] «هبة الحقایق» بحث ایل [۱۲] اثر ابتدا «نجیب عاصم بک» طرفندن بولونارق، متی، عرب حرفلرله طرز نقلی و تاریخی لسانی ایضاحات ایل ۱۳۳۴ ده نشر ایدیلشدر. اوزمان منتشر بر مقاله مرده، مقدمه ده کی تاریخی خطالر تصحیح و اکمال ایدیلکی کی اخیراً پروفور «ژان دونی» و «قووالسکی» طرفلرندن ده فیلولورزی اعتباریله ای آغیر تنقیداته اوغرامشدر. اثرک ایکنجی نسخه سی کتابک نشرندن سوکرا میدانه جیقینی کی «دیوان لغات ترک» ک طبیی ده داها مؤخر اولدیقتدن طبق «قوتادغوبیلک» ایچون اولدینی کی بونکده فیلولورزی نقطه سندن یکی و مصحح بر طبعنه احتیاج واردر [۱۳] [۱۴] داها مؤخر دورلره عائد سیاسی، مدنی، ادبی حادثه لرده تامیله تحقیق ایدیش ده کیلدر. سلجوق، حتی عثمانی سلطنتلری ایچون بیله تدقیق اولونمشدر، دینه من، و بو، آوروپالیرک صوکلر نقطه نظرلره کوره کندی ملت و اثرلری حقیقده یاپدقلری یکی کی تدقیقلره علمی کسله بکزه من آوروپالی متبحرلرک اتفاق اتمه دکلری، دارالفنون خوجالیرک یا کیلقلری مسأله لر قارشینده بر لیس خوجاسی تصور ایدیله بیلیرمی که اورخون کتابة لرینی، قوتادغوبیلکی او قویاجق و او قوتاجق، عرب و عجم ادبیاتلیرک تاریخی انکشافلرینی آکلاشاق؛ دیوان حکمتدن، هبة الحقایقندن متلر کوستره جک، مختلف دورلرک لهجه لر آراسنده کی فرقی اثرلره تطبیقاً ایضاح ایده جک، حروفیلر، بکتاشیلر، قیرلباشلر کی طاقه لره عائد مذهبی ادبیاتلری - صانکه بونون بو ادبیاتلره عائد متلر درلش، طوبلاش، نشر ایدیش کی احاطه ایده جک، ادبیاتلرک قومشو ادبیاتلرله تأثیر و عکس تأثیرلرینی، بالخاصه عجم ادبیاتک هر دورنده کی تأثیراتی، فکری و مدنی حیاتک عمومی تکاملنی، ادبی نوعلرک انکشافی آیری آیری اسباب تاریخیله ایضاح ایده بیلجک! بونلر بک جوق عالم لیرک بربری متمم مساعیسته محتاج، بر قسمی غایت باکر،

[۱۵] تورک ادبیاتی تاریخی صهیغه ۳۷ و ۳۸
[۱۶] «...»
[۱۷] «...»
[۱۸] «...»

هیئت عمومی سی ایسه صوکلر درجه گرفت و مطلق مسئله لردن مرکب ر. اسلامیتدن اول و اسلامیتدن سوکرا کی حیاتلرک مختلف جبهه لری هنوز یکی کی تدقیق ایدیلیرکن و تورک تاریخی لسانی و ادبیاتی اساس اعتباریله قالین بر مجهولیت برده سنک آرقاسنده صاقلی دورورکن بو عشر تفصیلاتی سیست ماتیک بر طرزده تقریر اتمه سی لیس خوجاستندن بکله مک بک بوشنه بر آرزو و بر خیلدر. اولیس خوجاسی که آنجاق «فلاسیق معلومات» ی اطرافلیجه تدریس ایده بیلیرسه ملکتمز ایچون «ایده آل خوجا» عنوانی بحق قازانش اولور.

بونکی شوا ادبیات پروگرامی، لیس ایچون باشند باشه قصورلی و ضررلی در. بالخاصه، اونجی صنفده جوجوق «حیات» له علاقه سی تماماً کسبور، تام برسنه آخرتده سفر ایدییور. اون برنجی صنفکده نصف سنه سندن فضله سی همان همان بوکایقین اخروی برهنکامه در. اونو عامالی که هریکی سنه ده جوجوق ایچون ایکی سطر یازی یازاجق بر ساعت آیریلماشدر. بوجوش و خروش معلومات آراسنده ذالاً آیریلما سنده امکان یوقدر. فوآد بک کی ذکاسی قارشینده حیران اولدیم بر آرقاداشک بوبله عقیم و سقیم بر پروگرامی قلمه آلاسنه سبب ندر؟ عجب جانب حق، «کل مطلق» ک ذاته عائد اولدینی برکره داها اثبات ایچون می ملکک کزیده بر آدمی بو قدار یا کلش بوله دوشورمش؟ فقط تورک جوجو هنک کنایه ندر که ایکی اوچ سنه در لسه تحصیل عقیاته اوغرامیور؟!

تنبی بر جوق عالم لیرک همته وابسته اولان بو مفرداتی تدریس شوبله دورسون احاطه دن بن عاجزم. طانیلیم لیس معلملری ایچنده سعی، عرفان و ذکاسیله، تواضع و صمیمیتله ممتاز اولان ذاتلرده بو اعترافده متحدرلر. اکر بو مفرداتک دوامنده بر فایدا تصور ایتسه بدم. هیچ کیمسه نک او قوتامیاجق بویغین بیغین تفصیلاتک تدریسی ایچون شو بکانه چاره بی تکلیف ایدرم: هر لیس به برادبو جهازی آلدیرمق و فوآد بک تلسز تلفونه درس ویردیرمک! چونکه اعتراف و ادعا ایدیرم که بومفرداتک محتواسی اوکر نمکه و اوکر نمکه چالیشق ایچون فوآد بک عرفانندن، وبالخاصه جرأتندن باشقا بر قوت و قدرت متصورده کیلدر. بک چالیشقان معلم لرندن سلیمان شوکت بک «لیسه لیرک صوکلر ایکی صنفته عائد اولان پروگرام ماده لرینک هبسی تطبیق ایتک کوجدر. اسلامیتدن اولکی تورک ادبیاتی حقیقده کی ایضاحات، طلبده جدی بر علاقه اویاندیرمیور. آراده یکی صنعت اثرلرینه دائر بر استطراد آچینجه درس بک طائسز و آغیر کچیه باشلا یور. بونی یالکز کندی عجزیمه عطف ایتبورم. آراسنده اورخون کتابة لرله اسکی القبالرله مختلف اورنکر کوستروب علمی ایضاحات ویره جک کیم وار؟.. چفتای ادبیاتی اوقومغه فرصت بولامادم، بوموقیتسزلکی ایکی سیه عطف ایدییورم. بری کندی عجزمه عائددر. اوساحده ده شخصاً تدقیقات اجرا سینه محتاجم. ایکنجی سبب طلبه به راجعدر. فضله و ثائق کوسترمک

عنوانی مقاله سنی توصیه ایده رم . پول قروزه « لیسہ ایکنجی دورہ دہدہ متلرک لک مهم وظیفہ سی چوجوغہ فرانسزجا یازمنی اوکرتک در « دیور .
یہ فؤاد بک « یوکک تدریسات « لہ « اورتا تدریسات « آرا-ندہ کی فرقی بر « نسبت مسألہ سی «
حمین ایدیور . یونک بویلہ بویلہ اولادیغنی یہ بوتون تربیہ جیلراوزون اوزادی بہ ایضاح ایتکدہ درلر .
« اورتا تدریساتک طبیعت و غایہ سی » نہ دائرمتخصصلرک بک ، قوتلی ایضاحلری وار . بواضاحلر بزہ بوتونوع ایلہ « یوکک تدریسات « آرا-ندہ کی فرقی بک واضح کوسترمکدہ در .

فؤاد بک « اورتا تدریساتدہ مین شرحلری ایچون تربیوی غایہ لرہ کورہ سچیلش بارچارلرک انتخاب اولونماسی بک طبیعیدر . « دیور ، دیور اما کوستاوانسون دہ حقلی اولارق » تاریخی اہمیتی حائر ، فقط استہیک نقطہ سندن قبیتی بک آشاغی اثرلردن بحث ایتکمزین ادبیات تاریخی یایلاماز . « دیور . مادامکہ فؤاد بک سیستاماتیک ادبیات تاریخی - دنیانک ہیچ بر طرفندہ اولادیغنی حالہ - اورتا تدریساتدہ اساس اولارل قبول ایدیور ، مین شرحلری تربیوی غایہ لرہ کورہ سچیلش بارچارلرہ ناصیل انحصار ایتدیرہ بیلہ جکدر . بوجہت بک مہدر . معارضہ نک روحی در . کرسناولانسون بالخاصہ بوجہ دورینہ بناء درکہ اورتا تدریساتدہ ادبیات تاریخنہ مخالفت ایتکدہ در . فؤاد بک ہم ایچون « اسکی نثرک یالکتر معماران عبارت اولادیغنی بیلیر . « دیور . فؤاد بک دہ معمالق خارجندہ قالان اسکی نثر قسمنک دیوان ادبیاتی استہ تیکنک خارجندہ قالدیغنی بندن داہا ابی بیلیر . سیستہ ماتیک ادبیات تاریخنہ مثلاً اون برنجی عصر نثری ایضاح ایدرکن کوزہل جانلی اولیا چلی بک افادہ سنی دہ کیل ، ترکیبی نک - بکون ایچون بر باد ، اوزمان ایچون ایدہ آل - اسلونی و تأثیرلری کوسترمک ضروریدر . یوکک تدریساتدہ بوا لزمدر . فقط لیسہ طلبہ سنہ بو وامثالی طائسز سجع اوپولری نفرتدن باشقا نہ ورہ جکدر ؟

اسکی اخلاقک ، وحدت وجود فلسفہ سنک بکونکی کنجہ ویرمک مجبوریندہ اولدیغیز دہ موقراتیک و دنیوی تربیہ ایلہ علاقہ و مناسبتی فؤاد بکہ شرح و ایضاح ایتکدن تأدب ایدہ رم . بولری بندن اعلا بیلیر .

بزہ اورتا تدریساتمز ایچون متواضع ، تطبیقی قابل و خاصہ و حیاتہ یاقین برادیات پروگرامی لازمدر . بر پروگرام لازمدرکہ تورک چوجوغنی لایق جہوریت رژیمہ کورہ ناسیونالیست یاسین ، و آوروپالی ہمسننہ یاقلاشدیرسین !

علی جانب
برایکی سوز : کوستاوانسونلہ بوی اولچوشمک ایستہین ، آمریقایی تربیہ جیلری نک فکرلری ہیچہ صایان حفظی توفیق بکہ - شیمدیلک - سویلہ بہ حکم سوز یوقدر . ایستہ رسہ فؤاد بک ، آمین بک ، نرمی نک ، فاضل احمد بک ، ہم تعاقب ایدہ جک یازیلر می او قویا بیلیر .

مادامکہ « اورتا تدریساتدہ ادبی تدریساتدن بکلن غایہ طلبہ نک ذهنی و معنوی افغنی کیشلہ نک ، یازمنی اسوانی اوکرتک ، بدینی ذوقک انکشافی تأمین ایتک ، بالخاصہ اون بکونک آدمی یامق » در . بوتون بولر ، مثلاً دیوان حکمت ، غریبامہ شیخی دیوانی ، سیرتسی وامثالی ، حتی بوتون دیوان ادبیاتی او قوتلہ تأمین ایدیلہ میہ جکدر . ہلہ اونجی صنفدہ بکونکی مفردانہ کورہ چوجوغک کوزلری ، یاشانان حیاتہ و دنیایہ قابلقی ضروریدر ، بویلہ پروگرامک سنامتی ناصل

ملک الموت

هانکی جیلان سنی کمش دہ چوجوقکن مہدن ہانکی قایلان سکاسوت ویرمش ٹوز آنہک برینہ اوچ یوز اولک کوی طاقش صاجکک تلرینہ ، سورویورسک بومزارقندہ ایچک تیرمہدن ...

سیر جیق ، - ویدیکم ، آفتاملری قوربانلریکی !
باریور کوکسی ایل ، قلبی کوسترمک ایچین .
آہ او طاش قلبکہ برکون ہیجان ویرمک ایچین
یدی کوی خلقی سبیل ایتدی بویل قانلری .

برجیچک رفتی سینمش دہ ایکنن تنگہ
صوکرا کوکسدہ چلیکدن می دوکولش یوردهک ؟
سن کوکک دردینہ بیکانہ یاشارکن ، کولہرک ،
کوموور جان ویرن اولادیغنی یوزلرچہ نینہ !

برٹولوم ملتی حائندہ اُسرکن نفسک
عمری بردال کبی بیچارہ لرک صالانیور ،
اختیارلر یانیور ، کورپہ چوجوقلر یانیور :
سن کوکک صیتالی باغرندہ جہنمی ، نہ سک ؟

هانکی جیلان سنی کمش دہ چوجوقکن مہدن
هانکی قایلان سکاسوت ویرمش ٹوز آنہک برینہ ؟
اوچ یوز اولک کوی طاقش صاجکک تلرینہ ،
سورویورسک بومزارقندہ ایچک تیرمہدن !

فاروق نافر

انکار ایدیلہ بیلیر ؟ بو مرشدہ بر آرقاداشک شو لطیفہ لی سوزنی قیدایتک ایسترم : « برکت کہ بکونکی پروگرام تماماً تطبیقی ایدیلہ مور ، عکس تقدیردہ لیسہ دہ کی چوجوقلر می وقتسز بکاردی ! »

فؤاد بک « تاریخ ادبیات تدریساتک باشلادیغنی اونجی صنفہ کلنجہ بہ قادر ، طلبہ لسان و ادبیات خصوصندہ لازم کلن استحضاراتی انعام ایتش اولایلیر » دیور ، بیلہ دہمہ لی . کلوب لیسہ لر دہ « رہ آلیتہ » نہدر ، اون کورمہ لیدر . فؤاد بکہ ہان ہان بو ادعاسنک جوانی بک اطرافلی ویرن پروفیسور « پول قروزہ » نک مفصل بر قونفرانسندن خلاصہ ایتدیکی « لیسہ ایکنجی دورہ دہ فرانسزجہ متلرک تدقیق »

تشدیددہ بولونسہ بدم بیلہ علم وصنعت ذوقی دیوایہ . چفلردی ... بندہ کزجہ آذربایجان ، قریم ، قازان ، تورکستان ساحہ لرندہ سوبلہ ن ، یازیلان ، ادبی اثرلرک شیمدیلک علماً تکامل خطلری چیزمکہ امکان یوقدر ... دیور . ادبیاتدہ اولدیغنی قادر تربیہ مسئلہ لرندہ دہ وقوفی معلوم اولان معلم فاضل احمد بک « بن اورخون آبدہ لرینہ ، قونادغودبیلکی ، ہبہ الحقائق نہ ا قویا بیلیرم ، نہ او قونایبیلیرم » دیمکدہ و « تدریسات انسانندہ کی عاجزانہ تجربہ لرملہ شیمدی بہ قادر شرفیاب التفاتلری اولدینم اُک کزیدہ ادبیات معلملرینک افادات مختلفہ سندن استخراج ایتدیکم فکر و نتیجہ لرہ کورہ ادبیات تاریخی پروگرامی جوق اساسلی بر تدقیقہ محتاجدر ... تاریخ ادبیاتہ عائد تدریساتک محورنی متون قدیمہ و مہمہ ایچندن یایلاجق و مکتبلردہ تدریسی طلبہ نک لساناً ، ذوقاً ، تہذیباً تکمل و تربیہ سنہ خادم اولاجق ماہیتدہ بولونان آثار منتخبہ دن تشکیل ایتہ لیدر ... آوروپادہ (کلاسیک) عنوانی ویریلہ رک طلبہ بہ تدریس ایدیلن آثار منظومہ و منثورہ اکثریت عظیمہ سی اعتباریلہ ہم ہر تورلو اخلاقی و ذکاکی قیود تربیویہ بہ موافق اولان ، ہم دہ کرک نزاحت و علوی و کرک مکملیت شکلیہ و لسانیہ سی اعتباریلہ نمونہ انتخابیہ الیق بولونان اثرلر آرا سندن منتخبدر . حالبوکہ بزم ایچون (کلاسیکلر) کلمہ سی - بالخاصہ آثار قدیمہ مین موضوع بحث اولونجہ - عینی معنایی افادہ ایتز . بناء علیہ بزم ادبیات تدریساتمزہ عائد بر پروگرام یابارکن نظر دقتدہ بولندیرماسی بک ہم اولان دیگر نقاط تربیویہ دہ موجوددر پروگراملر مینک داہا سادہ و داہا حیاتی بر شکل و صورتہ ارجاعی موجب استفادہ اولاجقدہ ... ملاحظہ سنی یورومکدہ در .

فؤاد بک یابدینی پروگرامی مدافعہ ایتکدن صوکرا « حسن صورتلہ تطبیقہ مقتضی وسائط اکمال ایدیلدیکی تقدیردہ ، موفقیئلہ تطبیق اولونا بیلیر . و جانب بکک مقالہ لرندہ ادبیات تدریساتدن بکلن بوتون غایہ لر بک قولای تأمین ایدیلیر . « دیور کہ ایستہ بونی اصلاً آ کلایاماق بدبختلغندہ قالا جعی طن ایدیورم . فؤاد بکک دیدیکی کبی « مرہانکی برمسالہ حقندہ مختلف نقطہ نظرلر اولایلیر . « فقط ادبیات تدریساتی حقندہ بالخاصہ حیاتک (۳۳) نجی و (۳۴) نجی صایلرندہ عرض ایتدیکم تربیوی نقطہ نظرلہ مخالف و فؤاد بکک ملاحظہ لرینہ موافق بر غرب تربیہ جیسی ایستہمہ دم . کندی یابدینی مفرداتی مدافعہ ایدن فؤاد بکدن ایستہ ردم کہ « کوستاوانسون » ک ، « آفرہ دقروازہ » نک ، « پول قروزہ » نک ، « امریقایی متخصصلر » ک ادبیات تدریسندن ہان ہان بک آواز ویک آہنک اولارلر بکلہ دکلری شیلری باشقامتخصصلرک ملاحظہ لریلہ رد و تکذیب ایدہ بیلین . او بونی یایمیر ، و حتی اولری تصویب ایدر کورونویور ، او حالہ وقتیلہ ہر ناصاسہ اورتابہ آتدینی مفرداتی نہ بولدہ مدافعہ ایتک ایستور . اولہ بر مفردات کہ ابکی اوچ سنہ در ، تطبیق ایدیلہ مور ، لیسہ لر دہ کی ادبیات تدریساتی آنارشیمیہ سور و کلیر ، فرض محال اولارق تطبیق ایدیلہ بیلہ تورک چوجوغنی عصرک ایستہ دیکی معنوی قدرتلرلہ تجہیزدن عاجز قالا جنی درکاردر .